

การประเมินสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

The Assessment of Current State and Expectations for Strengthening the Characteristics of Innovation Leadership of Higher Education Students in the Three Southern Border Provinces

¹รังสรรค์ ปุทอง, จักรกฤษณ์ โปณะทอง และจตุพล ยงศร

¹Rungsan Puthong, Chakrit Ponathong and Chatupol Yongsorn

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: puthongs2@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) ศึกษาความคาดหวังของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ใช้นิติตจำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 ปีการศึกษา 2562 จากสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 4 สถาบัน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและเลือกแบบเจาะจง จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ ภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.19) (2) นักศึกษามีระดับความคาดหวังของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การเสริมสร้างคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

* Received June 2, 2020; Revised July 10, 2020; Accepted July 20, 2020

ภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20) (3) นักศึกษามีความต้องการฝึกอบรมด้านคุณลักษณะการตั้งคำถามมากที่สุด (PNI = 0.45) รองลงมาคือ คุณลักษณะการสังเกต (PNI = 0.34) คุณลักษณะการเชื่อมโยง (PNI = 0.30) คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย (PNI = 0.29) และคุณลักษณะการทดลอง (PNI = 0.23) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความคาดหวัง; คุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรม; นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา

Abstract

This research consisted of three objectives, namely: (1) to study the current condition for innovative leadership characteristic of student in higher education institutions in three southern border provinces. (2) to study the expectation condition for innovative leadership characteristic of student in higher education institutions in three southern border provinces. (3) to study training needs of innovative leadership characteristic of student in higher education institutions in three southern border provinces. This study is a mixed research method. The samples of qualitative research was interviews conducted with administrators, instructors and employers viz 20 key informant, Collecting by Purposive Sampling. The quantitative research was survey to collect the data from 392 samples; first-to-fourth-year students of four higher education institutions in three southern border provinces. By purposive sampling, selected through the Table of Krejcie & Morgan, proportional stratified random sampling and purposive sampling. The instrument for collecting data was questionnaire. The statistics was analysed by determining mean, standard deviation, PNI (Modified) and content analysis.

From the study, it was found as follows: (1) The current circumstance of innovative leadership characteristic of student in higher education institutions in three southern border provinces was found at a moderate level ($\bar{x}$ = 3.19). (2) In the expectations of innovative leadership characteristic of student in higher education institutions in three southern border provinces was at a high level ($\bar{x}$ = 4.20). (3) The questioning was training needs a most level (PNI = 0.45), observing (PNI = 0.34), associating (PNI = 0.30), networking (PNI = 0.29), experimenting (PNI = 0.23) respectively.

Keywords: Expectation; innovative leadership; Students of Higher Education Institutions

บทนำ

โลกแห่งศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การแข่งขันของประเทศต่าง ๆ กำลังเปลี่ยนไปด้วยปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น นั่นคือ ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการค้าข้ามประเทศที่อาศัยวัฒนธรรมเป็นสื่อ องค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความพร้อมและปรับตัวให้มีจุดยืนมั่นคงในระบบเศรษฐกิจ

ฐานความรู้ หากองค์กรใดสามารถใช้ประโยชน์จากทุนที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ จะทำให้องค์การนั้นมีความเข้มแข็ง มั่นคง และยังยืนได้อย่างถาวร การพัฒนาคนให้มีความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม จะสามารถทำให้คนเหล่านั้นมีศักยภาพในการนำองค์การสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งให้กับองค์การที่เพิ่มขึ้น ความสำเร็จที่สำคัญขององค์การจำเป็นต้องมีการพัฒนาคน ให้มีความเป็นผู้นำทางนวัตกรรม เนื่องจากผู้นำเป็นผู้ที่สามารถกำหนดทิศทางขององค์การ ผลสัมฤทธิ์ขององค์การจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำและนวัตกรรม กระบวนการนวัตกรรมจะเป็นเครื่องมือของผู้นำทางนวัตกรรม เพื่อนำพาองค์การสู่ความเป็นเลิศด้วยนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์ กระบวนการและการบริการ ผู้นำทางนวัตกรรมจึงถูกมองว่าหากนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การ ผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานนวัตกรรมจึงเป็นผู้นำทางนวัตกรรม (Rochvatanaboon, 2010) การสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม บนพื้นฐานความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้สามารถสร้าง พัฒนา และขับเคลื่อนการทำงานไปสู่เป้าหมาย การส่งเสริมและพัฒนาคนในทุกระดับจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังผลการสำรวจของ Robert, and Jeff (2010) ที่พบว่าผู้บริหารสูงสุดหรือผู้นำขององค์การ (CEO) เป็นผู้ที่ สามารถผลักดันให้เกิดนวัตกรรมในองค์การมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ อรอนงค์ โรจนวัฒนบุญ (Rochvatanaboon, 2010) ที่กล่าวว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จะต้องปรับพฤติกรรมและลักษณะของตนเองให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะของผู้ร่วมงาน สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการพัฒนาของหน่วยงาน เช่น สภาพความกดดันทางภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาด้านเทคโนโลยีความต้องการทางสังคม สภาพโลกไร้พรมแดน การแข่งขันทางธุรกิจ ตลอดจน นโยบายทางการเมืองและทิศทางของกระแสสังคม รวมทั้งจำเป็นต้องมีทักษะเกี่ยวกับดิจิทัล อิเลคทรอนิกส์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้แก่องค์การ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้น จะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์การอย่างต่อเนื่อง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำ (Role of Leadership) โดยมีมุมมองที่มุ่งเน้นผู้นำเป็นศูนย์กลาง (Leader-Centric Perspective) ทั้งแนวทางที่เป็นแบบดั้งเดิม (Classical Approach) ที่มีรากฐานจากการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) และด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ที่ให้ความสำคัญต่อผู้นำในฐานะของผู้ที่มีหน้าที่จัดการงานตามความรับผิดชอบ หรือแนวทางตามลักษณะ (Trait Approach) และแนวทางด้านรูปแบบ (Style Approach) หรือแม้แต่แนวทางตามทฤษฎีของ Hersey, Blanchard and Johnson (1996) ก็เป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับอิทธิพลจากคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำ ในการสร้างแรงจูงใจ ทศนคติและความประพฤติของผู้ตาม (Howell and Shamir, 2005) ซึ่งนอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่สำคัญของ Dye, Gregersen, and Christensen (2011) ที่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยได้ข้อค้นพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดดเด่นที่สุด 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเชื่อมโยง ด้านการตั้งคำถาม ด้านการ

สังเกต ด้านการมีเครือข่ายสัมพันธ์ และด้านการทดลอง ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวสามารถพัฒนาให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงประจักษ์ได้อย่างชัดเจน

มหาวิทยาลัยถือเป็นแหล่งความรู้สำคัญของประเทศ ซึ่งมีหน้าที่ทั้งในการสร้างความรู้ พัฒนาคนออกไปพัฒนาประเทศ จึงมีบทบาทให้การให้ความรู้และฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ โดยสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย 4 สถาบัน ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 3) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และ 4) มหาวิทยาลัยฟาฏอนี โดยมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสู่สังคม และจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในภูมิภาคและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน จากภาพรวมผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ตามข้อมูลที่ปรากฏในฐานข้อมูลระบบ CHE-QA พบว่า ผลลัพธ์ด้านการดำเนินงานตามกรอบ TQF ทุกหลักสูตร มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป และการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาส่วนใหญ่การจัดกิจกรรมมีการบูรณาการพัฒนาผู้เรียน เพื่อตอบสนองตามเกณฑ์การพัฒนาผู้เรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และมุ่งพัฒนาอัตลักษณ์ที่สถาบันแต่ละแห่งได้กำหนดไว้ (Ministry of Education, 2018) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาและตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตพบว่า ภาพรวมคุณภาพบัณฑิตมีความรู้ในด้านวิชาการดี มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ยังขาดความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงระบบงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังขาดคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในยุคของการเปลี่ยนแปลง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นวัตกรรมและคุณลักษณะภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาและเข้าสู่การทำงานในองค์กรต่าง ๆ บัณฑิตจึงควรมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากภาวะผู้นำทั่วไป จึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาบูรณาการเป็นแนวทางสู่การสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้เกิดกับบัณฑิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีนวัตกรรมและด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ที่เชื่อมโยงไปสู่องค์ประกอบของผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเองและผู้ร่วมงานให้มีศักยภาพเหมาะสมต่อสภาพขององค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research Method) โดยใช้เทคนิควิธีการ
เชิงคุณภาพ (Qualitative method) และเชิงปริมาณ (Quantitative method) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
(Interview) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) นำข้อมูลมาสังเคราะห์ วิเคราะห์
มี 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรม ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร สืบค้นข้อมูลงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการรับรู้
ความคาดหวัง และความต้องการการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) สำหรับสัมภาษณ์
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ศึกษา
ตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหารและคณาจารย์ สังกัด
สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์
ในสถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน อาจารย์ 2 คน จากทั้ง 4 มหาวิทยาลัย
รวมทั้งสิ้น 12 คน และกลุ่มที่ 2 คือ ผู้ใช้บัณฑิตที่รับบัณฑิตสำเร็จการศึกษาจากทั้ง 4 มหาวิทยาลัยเข้าทำงาน
และเป็นหน่วยงานที่เปิดกิจการไม่น้อยกว่า 3 ปี ประกอบด้วย ผู้ใช้บัณฑิตจากหน่วยงานภาครัฐ 1 คน และผู้ใช้
บัณฑิตจาก หน่วยงานภาคเอกชน 1 คน สถาบันละ 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ใช้บัณฑิต และศึกษาความรู้
จากตำรา หนังสือ งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม นำมาบูรณาการ
จัดทำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับศึกษาระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน
ความคาดหวัง และความต้องการการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา มีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert, 1932) ทำการตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ที่ต้องไม่น้อยกว่า 0.5 และตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหาของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha
Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 ปีการศึกษา 2562 จาก
ทั้ง 4 สถาบัน เพื่อทราบระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการการฝึกอบรม
คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie,

and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 392 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) และเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวม มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ได้มีจำนวน 392 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 8 หลังจากตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามแล้ว นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลตามลักษณะของข้อมูลที่ได้ในรูปแบบเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	ระดับสภาพปัจจุบัน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
คุณลักษณะการเชื่อมโยง	3.28	0.49	ปานกลาง
คุณลักษณะการตั้งคำถาม	3.05	0.60	ปานกลาง
คุณลักษณะการสังเกต	2.95	0.50	ปานกลาง
คุณลักษณะการทดลอง	3.11	0.69	ปานกลาง
คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย	3.54	0.97	มาก
รวม	3.19	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะการสร้างเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.54$) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะ

การเชื่อมโยง ($\bar{X} = 3.28$) ด้านคุณลักษณะการตั้งคำถาม ($\bar{X} = 3.11$) ด้านคุณลักษณะการทดลอง ($\bar{X} = 3.05$) และด้านคุณลักษณะการสังเกต ($\bar{X} = 2.95$) ตามลำดับ

2) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ระดับความคาดหวังคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
คุณลักษณะการเชื่อมโยง	4.25	0.56	มาก
คุณลักษณะการตั้งคำถาม	4.43	0.43	มาก
คุณลักษณะการสังเกต	3.94	0.43	มาก
คุณลักษณะการทดลอง	3.83	0.71	มาก
คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย	4.57	0.28	มากที่สุด
รวม	4.20	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคาดหวังคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะการสร้างเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะการตั้งคำถาม ($\bar{X} = 4.43$) ด้านคุณลักษณะการเชื่อมโยง ($\bar{X} = 4.25$) ด้านคุณลักษณะการสังเกต ($\bar{X} = 3.94$) และด้านคุณลักษณะการทดลอง ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

3) วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ระดับความต้องการการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 3 ระดับความต้องการการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพความคาดหวัง		ความต้องการจำเป็น	
	(D)		(I)		(NA)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(I-D)/D	ลำดับที่

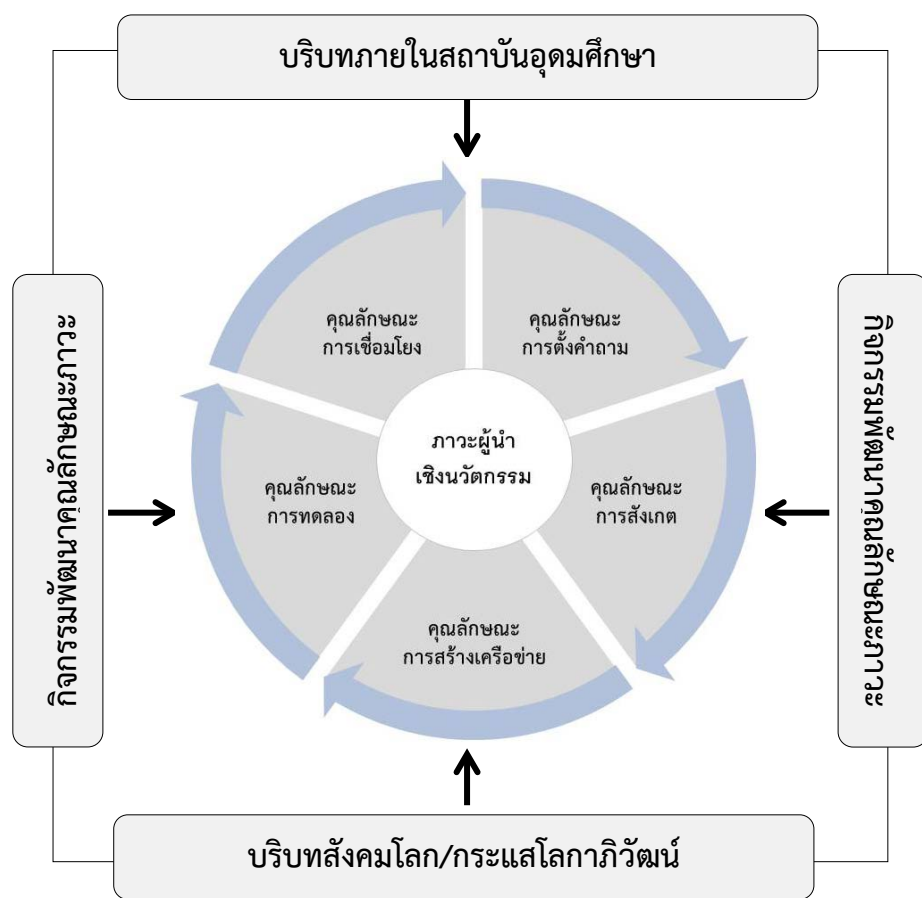

1. คุณลักษณะการเชื่อมโยง	3.28	0.49	4.25	0.56	0.30	3
2. คุณลักษณะการตั้งคำถาม	3.05	0.60	4.43	0.43	0.45	1
3. คุณลักษณะการสังเกต	2.95	0.50	3.94	0.43	0.34	2
4. คุณลักษณะการทดลอง	3.11	0.69	3.83	0.70	0.23	5
5. คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย	3.54	0.97	4.57	0.49	0.29	4
รวม	3.19	0.65	4.20	0.52	0.32	-

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความต้องการฝึกอบรมคุณลักษณะการตั้งคำถาม เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.45$) ($PNI_{Modified} = 0.29$) คุณลักษณะการสังเกต เป็นลำดับที่ 2 โดยมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.34$) คุณลักษณะการเชื่อมโยงเป็นลำดับที่ 3 โดยมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.30$) คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย เป็นลำดับที่ 4 โดยมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.29$) และ คุณลักษณะการทดลอง เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.23$)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะเห็นว่าสภาพที่เป็นจริงปัจจุบันคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความคาดหวังของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนานตนเองในการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสถาบันอุดมศึกษา คณะวิชา หลักสูตร และคณาจารย์ สามารถนำผลการศึกษานี้ไปต่อยอดพัฒนา สร้างนวัตกรรมหรือกิจกรรมในการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาทั้ง 5 คุณลักษณะ ประกอบด้วย การตั้งคำถาม การสังเกต การสร้างเครือข่าย การทดลองและการเชื่อมโยง โดยบูรณาการกับกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา และความต้องการโดยแท้จริง

การเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

(1) คุณลักษณะการตั้งคำถาม คือ พัฒนาทักษะการตั้งคำถามด้วยการตั้งคำถามต่อสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ การตั้งคำถามจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดแบบต่อยอดจากคำถามที่ตั้ง เกิดการคิดนอกกรอบ

(2) คุณลักษณะการสังเกต คือ พัฒนาทักษะการสังเกตจากสิ่งรอบตัว เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิดใหม่ ๆ การสังเกตเพื่อหาข้อค้นพบใหม่ควรทำควบคู่กันไปกับการตั้งคำถาม

(3) คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย คือ พัฒนาความรู้ในลักษณะที่หลากหลาย โดยเรียนรู้จากพันธมิตร หรือบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเกิดประสบการณ์ กระตุ้นความคิดแนวปฏิบัติใหม่ หรือคิดค้น นวัตกรรมใหม่

(4) คุณลักษณะการทดลอง คือ พัฒนาทักษะการตั้งสมมติฐานต่าง ๆ ค้นคว้าทดลอง และพร้อมที่จะ เรียนรู้และแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด เพื่อนำความคิดนั้นมาทดลอง ทำให้เกิดการตกลึกทางความคิดชัดเจนขึ้น

(5) คุณลักษณะการเชื่อมโยง คือ พัฒนาทักษะเชื่อมโยงสำหรับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ทั้งที่มี ความสัมพันธ์หรือไม่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลายมิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้มีสภาพการรับรู้ที่เป็นจริงอยู่ระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง มุ่งเน้นคุณภาพในด้านวิชาการเป็นหลัก เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์วิชาชีพ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่จะมีการบูรณาการกิจกรรม ที่พัฒนานักศึกษาตามลักษณะที่สถาบันแต่ละแห่งได้กำหนดไว้ แต่ยังขาดวิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนรู้ หรือยังไม่ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเต็มที่ หรือไม่ได้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยตรง จึงทำให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำไม่มากนัก หรือยังไม่ทราบถึงภาวะผู้นำในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการองค์การ ซึ่งการเป็นผู้นำองค์การในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาทักษะของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อนำพาองค์การสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุลย์ (Rochvatanaboon, 2010) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ใช้พลังแห่งคุณลักษณะของตนเองในด้านสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาทและลักษณะทางสังคม ขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ Peter, and Robert (2010) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่เป็นนวัตกรรมนั้นจะต้องมีความคิดและทัศนคติว่าตนเองจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น และแนวคิดของ Peterson (2011) ที่กล่าวถึงการเป็นนวัตกรรมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ได้แก่ การเชื่อมโยงในทุกมิติ การตั้งคำถาม การสังเกต การทดลองและเครือข่ายสัมพันธ์ ย่อมรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมทางความคิด กระบวนการหรือชิ้นงานใหม่ ๆ เพื่อสร้างเสริมโอกาสและประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดมุมมองที่สะท้อนที่แตกต่างกันออกไป เพื่อเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์การให้เกิดขึ้น ดังนั้นการสร้างเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะการเป็นนวัตกรรมที่ดี และเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นผู้นำ โดยต้องแสวงหาแนวทางใหม่ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเชื่อมโยงความคิด ความรู้ พัฒนาทักษะของนักศึกษา และกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักศึกษามีสภาพการรับรู้ที่คาดหวังอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะเชิงนวัตกรรมเป็นทักษะสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีความคิดริเริ่มและมีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่อมีย่อมมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จได้มากกว่าบุคคลอื่น ทำให้นักศึกษามีระดับความคาดหวังในระดับมาก ทั้งนี้คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยที่บัณฑิตยุคใหม่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สามารถแสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และก้าวสู่ความสำเร็จของการทำงานในอนาคต ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับประเทศชาติได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (Chareonwongsak, 2008) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มี

ภาวะผู้นำเป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทย และยิ่งถ้าคนรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเร็วแค่ไหน ก็ยิ่งดีสำหรับประเทศไทยมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะการเริ่มพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตั้งแต่วัยเรียน เนื่องจากผู้เรียนทุกคนล้วนมีศักยภาพในการเป็นผู้นำ สอดคล้องกับ Robert, and Jeff (2010) พบว่า ผู้บริหารสูงสุดหรือผู้นำขององค์กร (CEO) เป็นผู้ที่สามารถผลักดันให้เกิดนวัตกรรม ในองค์กรมากที่สุด การที่ผู้เรามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้ เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่จะช่วยสร้าง คุณค่าและมูลค่าเพิ่มแก่องค์กรและประเทศชาติในระยะยาว ส่งผล ดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันให้กับองค์กรและประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความต้องการฝึกอบรมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมในด้านคุณลักษณะการตั้งคำถามมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการ พัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการ ทำงานในอนาคต เพราะหากเรามีความพร้อมรับบทบาทผู้นำในอนาคตข้างหน้า ก็จะทำให้ทราบถึงแนวปฏิบัติ ที่ชัดเจนอันนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการเป็นผู้นำในอนาคตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะด้านการตั้ง คำถาม ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนวัตกรรม ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการตั้งคำถาม ซึ่งเป็น กระบวนการบูรณาการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาส่วนมากจะเป็นผู้รับมากกว่า นอกจากนี้ ซึ่ง นักศึกษามองว่าทักษะการตั้งคำถามมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากเป็นกระบวนการขั้นตอน ในการทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ คือการตั้งคำถามเชิงสาเหตุ เพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งว่าทำไมสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นอย่าง นั้น ซึ่งประกอบด้วยเคล็ดลับต่าง ๆ ได้แก่ การระดมคำถาม การบ่มเพาะการคิดคำถาม ติดตามอัตราส่วน คำถามคำตอบของคุณ และการจดบันทึกคำถามที่สำคัญ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ที่สอดคล้องกับ แนวคิดของ Swallow (2012) ได้เสนอว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ดีต้องมีทักษะทั้ง 5 ประการคือ การ ตั้งคำถาม การสังเกต การสร้างเครือข่าย การทดลองและการเชื่อมโยง โดย Lee, and Benza (2015) เสนอว่า กระบวนการพัฒนาทักษะเชิงนวัตกรรมให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ การเอาใจใส่ การเปิด ใจ การทดลอง การสื่อสาร การเชื่อมโยง และสอดคล้องกับ อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุญ (Rochvatanaboon, 2010) ที่กล่าวว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมควรมีคุณลักษณะที่ส่งผลให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นสู่ ความสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน และขับเคลื่อนองค์กรสามารถพัฒนาศักยภาพไปสู่การ แข่งขันในเชิงเศรษฐกิจ ทั้งนี้การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษา สามารถทำได้ ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยใช้กลวิธีที่หลากหลายและเป็นระบบ โดย Astin (1993) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำในผู้เรียนต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างและประสบการณ์ที่หลากหลาย ด้วยเหตุนี้การอบรม ด้านคุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ จึงมีความต้องการ จำเป็นเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้กับนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

สรุป

การก้าวเข้าสู่โลกยุคใหม่จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง และการที่ประเทศไทยจะก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมคือ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพราะภาวะผู้นำถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อนวัตกรรม การพัฒนาภาวะผู้นำในบริบทการศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นแหล่งที่จะบ่มเพาะบัณฑิตยุคใหม่ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะการตั้งคำถาม คุณลักษณะการสังเกต คุณลักษณะการสร้างเครือข่าย คุณลักษณะการทดลอง และคุณลักษณะการเชื่อมโยง เพื่อให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดทำสิ่งใหม่ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ และสามารถใช้สมรรถนะที่มีเหล่านั้นส่งเสริมให้เกิดการสร้างหรือผลักดันให้เกิดนวัตกรรมได้ ทั้งนี้การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพ ควรได้รับการสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการกระตุ้นคิดให้เกิดคำถาม การฝึกสังเกต การพัฒนาเครือข่าย ฝึกทำการทดลองใหม่ ๆ และการเชื่อมโยงข้อมูล นอกจากนี้อาจจัดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ศึกษามาในกิจกรรมต่าง ๆ และให้ผู้เรียนประเมินตนเองตามความเป็นจริง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม และเพิ่มศักยภาพความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายและกลไกในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการสังเกตโดยเพิ่มลงในหลักสูตรหรือเนื้อหาการอบรมที่ชัดเจน

1.2 สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา โดยเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตรหรือการฝึกอบรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเพิ่มทักษะทั้ง 5 ด้าน และสามารถฝึกปฏิบัติได้จริงเพื่อเพิ่มศักยภาพความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมให้มากขึ้น

1.3 สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนให้มีการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการ โดยนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาสอดแทรกในการฝึกอบรม และดำเนินการให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนเกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการพัฒนานักศึกษาในสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาองค์กรต่อไป

2.2 ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางใหม่ที่จะพัฒนานักศึกษาให้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากร ในสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ในบริบทอื่น ๆ หรือสถาบันอื่นในเขตจังหวัดสามชายแดนใต้หรือเขตพื้นที่อื่น

References

- Astin, A.W. (1993). An Empirical Typology of College Students. *Journal of College Student Development*, 34(1), 36-46.
- Chareonwongsak, K. (2008). *The Leadership of Thai Children and Youth*. Retrieved March 5, 2018, from <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail>.
- Dyer, J.G., Gregersen, H. B., & Christensen, C. M. (2011). *The Innovator's DNA: Mastering the Five Skills of Disruptive Innovators*. Boston: Harvard Business Press.
- Hersey, P., Blanchard, K.H., & Johnson, D.E. (1996). *Management of Organizational Behavior*. (7th Ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Howell, J. M., & Shamir, B. (2005). The Role of Followers in the Charismatic Leadership Process: Relationships and their Consequences. *Academy of Management Review*, 30(1), 96-112.
- Krejcie, R. R., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lee, S. K., & Benza, R. (2015). Teaching Innovation Skill: Application of Design Thinking in Graduate Marketing Course. *Business Education Innovation Journal*, 7(1), 43-50.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*, 3(1), 42-48.
- Ministry of Education. (2018). *Qualification Standard for Bachelor's Degree Programs in Recreation Based on the Thai Qualification Framework for Higher Education B.E. 2015*. Retrieved March 20, 2018, from <https://www.moe.go.th>
- Denning, J. P., & Dunham, R. (2010). *The Innovator's Way: Essential Practices for Successful Innovation*. Cambridge: MIT Press.
- Peterson, T. (2011). Innovation in Action: Leading by example. *EDTECH*, 9(3), 49-51.

- Robert, F. B., & Jeff, Z. (2010). *Leadership Vacuums and Overcoming Barriers to Innovation*. Retrieved January 11, 2012, from <http://www.business-strategy-innovation.com/2010/04/leadership-vacuums-andovercoming.html>
- Rochvatanaboon, O. (2010). *Model of Factors Influencing Innovative Leader*. (Doctoral Dissertation). Graduate school: National Institute of Development Administration. Bangkok.
- Swallow, E. (2012). Can innovation thinking be learned. *Forbes*, 6(3), 1-2.